

Věci ducha

Nietzsche napsal v předmluvě k *Přehodnocení všech hodnot*, že ve věcech ducha musíme být ve své opravdovosti (poctivosti) až tvrdí („Man muß rechtschaffen sein in geistigen Dingen bis zur Härte“ – 5880, S. 355). Tady nezbývá než dodat, že – snad leda – tvrdí k sobě: ve věcech „ducha“ jde přece na prvním místě o pravost, někdy dokonce až o pravou jemnost a přesnost, pravou minuciéznost, ale nikoli o nějakou tvrdost. Proč to násilnické zabarvení ve slovu „tvrdost“, kterého se pak může dovolat kterýkoli násilník, kterému vůbec nejde o „věci ducha“? Opravdovost nekulminuje v tvrdosti, ale je tomu spíš naopak: pravá tvrdost (tj. tvrdost na pravém místě) kulminuje v opravdovosti – jinak to je „nepravá“ tvrdost, falešná, županská tvrdost. Stejně tak ovšem můžeme provést opravu a upřesnění na druhé straně: záležitosti „ducha“ nesmí být zaměňovány za nějakou přejemnělost či změkčilost – duch nejen může, ale dokonce musí vést k ostrosti, vyostření, ale je to vyostření břitvy, nikoli sekyry. Ostatně i zde jde ve slovech „ostroť“ a „vyostření“ o metaforický význam (ale má svou tradici – viz Occamova břitva apod.).

(Písek, 101226-2.)